

آسیکودا

در زمینه

بازاریابی

الکترونیکی

بازاریابی

محل

مکان

مکان

اشاره:

پیاده کردن تجارت الکترونیکی با هدف افزایش سهم در تجارت بین‌المللی، نیازمند ایجاد پایگاه‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری لازم و ضروری می‌باشد. یکی از این بخش‌ها، مربوط به عملیات گمرکی است که می‌بایست رایانه‌ای شده و با اجرای پروژه آسیکودا قابلیت تبدیل به پیام‌های الکترونیکی و استفاده توسط کاربران را داشته باشد.

در زمینه فعالیت‌های انجام شده در گمرک جمهوری اسلامی ایران برای پیاده نمودن سیستم آسیکودا و مزایای این سیستم در بهره‌گیری از تجارت الکترونیکی، خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» با **سیدابوطالب نجفی** مدیرفنی پروژه آسیکودا در گمرک جمهوری اسلامی ایران و عضو کمیته ملی ادیفاکت ایران گفت‌وگویی دارد که با هم خواهیم خواند.

از سیستم‌های خود به نام «آسیکودا» (نمایشی برای کارشناسان و مدیران) ارائه دادند.

«آسیکودا» سیستمی است که به وسیله سازمان آنکتاباد از حدود ۱۲ سال قبل برای کشورهای درحال توسعه که دارای مشکلات گمرکی مشابه هستند، طراحی شده است و از اواسط دهه ۱۹۸۰ گمرکات حدود ۷۰ کشور درحال توسعه به آن پیوسته‌اند. سیستم آسیکودا ابتدا با موافقت‌ها و مخالفت‌های مختلفی در ایران روبه‌رو شد.

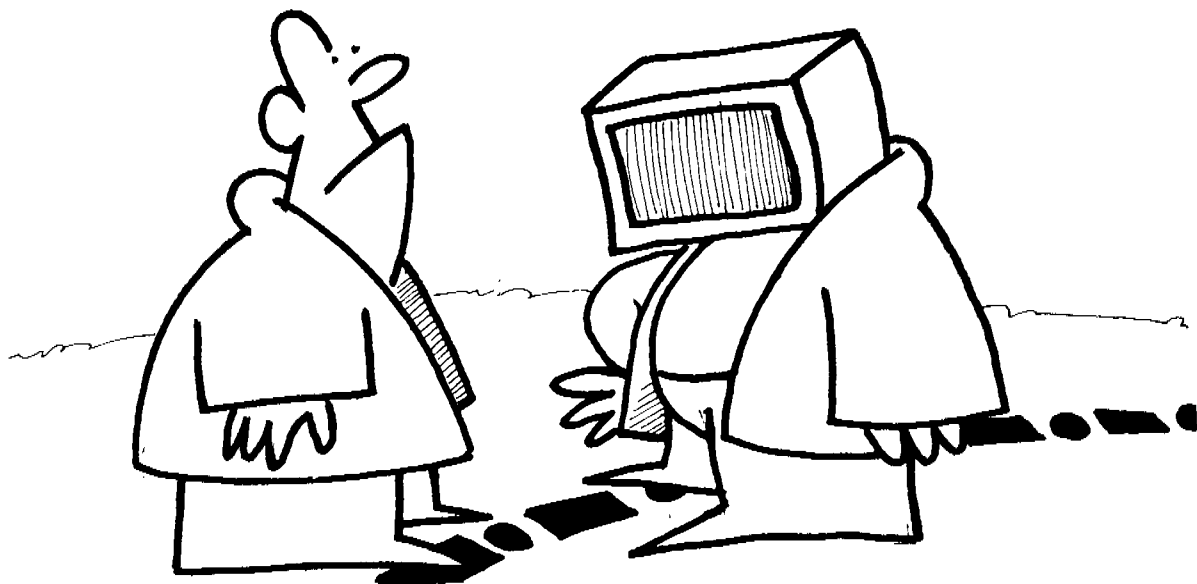
در سال ۱۳۷۴ سیستم آسیکودا با توجه به تحولاتی که در رایانه پدید آمد، دچار تغییرات زیادی شد و کارایی آن افزایش یافت و به عنوان «نسخه ۳» یا آخرین نسخه‌ای که در دست اجراست، به گمرک ایران معرفی شد.

سیستم جدید آسیکودا مورد استقبال کارشناسان و مسؤولان گمرک جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. در سال

■ **پیرامون تاریخچه مکانیزه کردن (ماشینی کردن) گمرک ایران توضیح ارائه فرمایید.**

□ گمرک ایران از سال ۱۳۷۰ عملیات مکانیزه یا ماشینی کردن روش‌های ترخیص کالا را در دستور کار خود قرار داد. هدف از این کار را می‌توان سرعت عمل در ترخیص کالا، دقت و صحت اطلاعات، بازبینی اطلاعات، استفاده بهینه از نیروی انسانی، مدیریت مطلوب‌تر مجموعه و آرایه آمار ذکر کرد. نخستین گمرکی که برای مکانیزه کردن در نظر گرفته شد، گمرک شهریار بود که در آن گمرک سیستم ترخیص واردات راه‌اندازی و طراحی شد.

از آنجا که این کار بر اساس روش دستی موجود طراحی شده بود، عملکرد و کارایی مطلوب مدنظر مسؤولان را نداشت. در سال‌های ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲ نمایندگانی از کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (آنکتاباد) با مراجعه به گمرک ایران، از یکی

تحول در گروه‌های مختلف در گمرک ایران مورد بررسی قرار گرفت و شیوه‌گردش کار واردات و صادرات براساس آسیکودا تنظیم و به مدیریت گمرک ارایه و مورد تأیید واقع شد.

با فعالیت‌هایی که در دو گروه «گمرکی» و «فنی» انجام می‌شود، در حال حاضر سیستم آسیکودا در بخش صادرات در گمرک تجاری مهرآباد راه‌اندازی شده است. نظر به اینکه بخش واردات دارای پیچیدگی‌های بسیار زیادی است، حدود ۹۵ درصد فعالیت‌های لازم برای راه‌اندازی واردات انجام شده است و امید می‌رود در پایان خردادماه ۱۳۷۷ در گمرک مهرآباد پیاده شود و سپس این سیستم به دیگر گمرکات پرتردد گسترش یابد.

ذکر این نکته ضروری است که تمامی مراحل کار بدون حضور کارشناس خارجی و به همت کارشناسان ایرانی و با مشاوره آنکتاد، در بخش صادرات گمرک مهرآباد راه‌اندازی شده است.

دوره راه‌اندازی در کشورهایی که به این سیستم پیوسته‌اند، حدود ۴ سال بوده و در هر بخش آن کارشناسان خارجی مقیم با حقوق و مزایای کلان فعالیت داشته‌اند.

■ قابلیت‌های «فنی» و «گمرکی» سیستم آسیکودا و مزایای آن را تشریح فرمایید.

□ قابلیت‌های «فنی» سیستم آسیکودا بسیار انعطاف‌پذیر است و عملکرد آن در گمرکات بزرگ و کوچک از نظر حجم کاری یکسان است. به دیگر سخن نیروهای آموزش‌دیده با

۱۳۷۵ قراردادی بین گمرک ایران، آنکتاد (کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل) با مشارکت برنامه توسعه سازمان ملل (UNDP) برای اجرای سیستم آسیکودا طی هجده ماه، امضا شد.

○ **به منظور افزایش سرعت عمل در ترخیص کالا، دقت و صحت اطلاعات، بازبینی اطلاعات، استفاده بهینه از نیروی انسانی و مدیریت مطلوب مجموعه گمرک، طرح مکانیزه کردن گمرک مدنظر قرار گرفت.**

عملیات از مردادماه ۱۳۷۵ آغاز و گمرک مصمم شد دوره پروژه در ۱۲ ماه انجام شود. با توجه به اینکه سیستم آسیکودا فقط به مکانیزه شدن عملیات گمرکی منجر نمی‌شود و یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های آن تغییر و تحول در عملیات و قوانین گمرکی است، با اجرای آن مجموعه گمرک ایران دگرگون خواهد شد. گمرک باید قوانین خود را با این سیستم منطبق کند. سیستم آسیکودا قابلیت تطبیق خود با وضعیت موجود گمرک ایران را دارد، ولی این امر توصیه نمی‌شود. سیستم آسیکودا توصیه می‌نماید که گمرک‌های کشورهای درحال توسعه خود را با مجموعه‌های فعلی جهان وفق دهند و به روز نمایند و تغییر و تحولی را در قوانین ایجاد کنند. این تغییر و

گرفته است.

در گمرک تعدادی دفتر مانند دفاتر «کوتاژ» و «ژورنال» وجود دارد که اطلاعات اظهارنامه در آنها وارد می‌شود. با استفاده از سیستم آسیکودا، این دو دفتر حذف شده است. نمونه آن در بخش صادرات گمرک مهرآباد مشاهده می‌شود. سیستم آسیکودا امکان تبدیل ارزشها به صورت خودکار را در خود دارد و محاسبه حقوق و عوارض گمرکی و نیز دیگر هزینه‌هایی که به یک اظهارنامه تعلق می‌گیرد، به صورت اتوماتیک در سیستم آسیکودا انجام می‌شود.

به‌کارگیری از سیستم آسیکودا سبب استفاده بهینه از نیروی انسانی می‌شود و مدیریت ابارها نیز در این سیستم جای دارد.

یکی از بهترین مزایای استفاده از سیستم آسیکودا، تسهیل در امر ترخیص کالاهای بازرگانان است. به عبارت دیگر این سیستم با استفاده از شاخص‌هایی، کار ترخیص را سریعاً انجام می‌دهد.

برای این منظور سیستم آسیکودا در خود امکانی دارد که سیستم «انتخابیه» نام‌گذاری شده است. در عمل هدف این است که گمرک عامل بازراننده نباشد و عملیات خود را بسیار سریع انجام دهد.

■ در زمینه سیستم «انتخابیه» توضیحات بیشتری ازایه بفرمایید.

□ سیستم آسیکودا در رایانه مادر، سه کانال مجازی سبز، قرمز و زرد برای خود ایجاد می‌کند. وقتی یک بازرگان کالای خود را اظهار می‌دارد، با توجه به سوابقی که در سیستم توسط کارشناسان تعریف شده است، سیستم اظهارنامه بازرگان را در کانال‌های سه‌گانه رنگی قرار می‌دهد.

- اگر در کانال سبز قرار گیرد، ظرف ۱۰ دقیقه کالا ترخیص می‌شود.

- اگر در کانال زرد قرار گیرد، تعدادی مدارک خواسته می‌شود که اگر همراه بازرگان باشد، سریعاً به کانال سبز منتقل می‌شود.

- اگر در کانال قرمز قرار گیرد، سیستم آسیکودا بازرسی کالا را توصیه می‌کند.

شاخص‌هایی که در این زمینه تعریف شده است، شامل:

۱- سابقه بازرگان:

آیا بازرگان معتمد است، دارای چه سوابقی است، تاکنون چند بار کالای وی بدون دردسر از گمرک رد شده است، آیا

سیستم آسیکودا در گمرکات بزرگ و کوچک مشکل کاری نخواهند داشت. سیستم آسیکودا قابلیت ارتباط با سیستم‌های دیگر را نیز دارد.

○ سیستم آسیکودا ویژگی تغییر و تحول در عملیات و قوانین گمرکی را دارد و با اجرای آن گمرک ایران دگرگون خواهد شد.

زمانی که امور مربوط به تجارت در ایران به صورت الکترونیکی درآید، سیستم آسیکودا می‌تواند در زنجیره تجارت الکترونیکی به خوبی عمل کند و یکی از زیرمجموعه‌های تجارت الکترونیکی محسوب می‌شود.

طراحی سیستم آسیکودا به صورت کارگزار - مشتری است که یک بستر بسیار جدید در محیط رایانه است و برنامه‌های آن طوری طراحی شده که کمترین فضا را از رایانه اشغال می‌کند، در نتیجه سرعت عمل آن بالاست.

در زمینه قابلیت‌های «گمرکی» آن باید گفت: در حال حاضر در گمرک ایران برای روش‌های ترخیص اعم از صادرات، واردات، ترانزیت و یا ورود موقت از اظهارنامه‌های مختلف استفاده می‌شود. از مهم‌ترین ویژگی‌های آسیکودا استفاده از یک فرم اظهارنامه استاندارد است که آن را «اظهارنامه SDA» می‌نامند که سند واحد اداری نام‌گذاری شده است. در این فرم می‌توان تمامی روش‌های موجود گمرکی را وارد کرد. به‌کارگیری این فرم در واردات، صادرات، ترانزیت و ورود موقت، وضعیت موجود گمرک را دگرگون خواهد کرد.

استفاده از سیستم آسیکودا به ارباب رجوع این امکان را می‌دهد از دفتر خود کالاهای خود را به گمرک اظهار کند و نیازی به مراجعه به گمرک نیست. در این سیستم با یک دستگاه رایانه، یک دستگاه مودم و یک خط تلفن، اطلاعات به گمرک اظهار می‌شود و گمرک به وسیله سیستم آن را پردازش می‌کند و جواب آن را به رایانه بازرگان برگشت می‌دهد. این عملیات رایانه‌ای باعث می‌شود عملکرد ترخیص کالا با سرعت و دقت بسیاری صورت گیرد.

در این سیستم تعدادی فایل بین‌المللی وجود دارد که جداول ارز و کشورها از جمله این فایل‌ها می‌باشد. این جداول مورد تأیید سازمان بین‌المللی استاندارد است. همچنین این سیستم از جدیدترین تعرفه طبقه‌بندی کالا (HS) استفاده می‌کند که توسط سازمان جهانی گمرک در اختیار سیستم آسیکودا قرار

○ از مزایای آسیکودا، سرعت انجام عملیات گمرکی مربوط به واردات و صادرات، محاسبه سریع حقوق و عوارض گمرکی، استفاده بهینه از نیروی انسانی و تسهیل در امر ترخیص کالا می‌باشد.

■ استفاده از سیستم آسیکودا در سطح جهان در چه مرحله‌ای است؟

□ نسخه‌های قدیمی سیستم آسیکودا که به نسخه ۲ معروف است، در ۷۰ کشور نصب شده است، ولی نسخه جدید که نسخه سوم است، در ۱۲ کشور در حال نصب است که برخی از کشورها از آن بهره‌برداری کرده‌اند. فیلیپین از جمله کشورهایی است که از سال ۹۲ سیستم آسیکودا را پیاده کرده و مورد بهره‌برداری قرار داده است.

کشورهای مجارستان، رومانی، گرجستان، ارمنستان و لبنان جزو کشورهایی هستند که به تازگی در صدد پیاده کردن سیستم آسیکودا هستند، ولی از نظر زمان، گمرک ایران با سرعت زیادی این عملیات را انجام داده و از بسیاری از کشورها پیشی گرفته است.

برای آنکه در پیاده کردن سیستم آسیکودا به هدف اصلی بازرگانی خارجی یعنی ارتباط بین سازمان‌ها دست یابیم، جلسات منظم هفتگی با سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مختلف مانند بانک مرکزی، وزارت راه و ترابری، بیمه مرکزی، وزارت صنایع و... در مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی انجام می‌شود تا بتوان ارتباط لازم بین سازمان‌ها در جهت روان‌تر کردن کار تجارت برقرار شود و اطلاعات به‌روز در اختیار بازرگانان قرار گیرد.

■ سیستم آسیکودا در چه رشته‌هایی از ترخیص کالا فعال است؟

□ سیستم آسیکودا تمامی روش‌های گمرکی از جمله ترانزیت، ورود موقت کالا، خروج موقت، صادرات، واردات و... را پوشش می‌دهد.

برای راه‌اندازی روش‌های مختلف یک زمان‌بندی در نظر گرفته شده است که در مرحله اول صادرات و سپس واردات، ترانزیت و... می‌باشد.

اگر یک بازرگان واردکننده، تمامی مدارک لازم را در اختیار داشته باشد، در عرض ۱۰ دقیقه می‌تواند کالای خود را ترخیص کند. برای صادرکنندگان این زمان به مراتب کمتر است چون

سابقه تخلف دارد یا خیر.

۲- مبدأ کالا:

اگر کالایی مثلاً از کلمبیا وارد ایران شده باشد، سیستم آسیکودا آن را به‌طور خودکار به کانال قرمز راهنمایی می‌کند، چرا که کلمبیا محلی است که احتمال ورود قاچاق از آن زیاد است.

۳- ارزش کالا:

اگر ارزش کالا مثلاً بیش از ۱۰۰ هزار دلار باشد، به کانال زرد راهنمایی می‌شود تا مدارک ارزش بررسی شود.

شاخص‌های مختلف دیگری نیز وجود دارد که به وسیله کارشناسان گمرک ایجاد می‌شوند. این قابلیت تا شش ماه دیگر راه‌اندازی می‌شود، چون نیاز به اطلاعات اولیه دارد.

مدارک کمتری مورد نیاز است.

■ آیا به کارگیری سیستم آسیکودا در توسعه صادرات غیرنفتی نقش دارد.

□ در توسعه صادرات کالاهای غیرنفتی تعداد زیادی از سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف دخیل هستند که گمرک نقش آفرینی بازمبانی و واریسی اسناد را به عهده دارد.

اگر مجوزهای لازم برای ورود یا صدور کالا همراه بازرگان نباشد، سیستم آسیکودا از ترخیص کالا جلوگیری می‌نماید.

چنانچه مدارک لازم برای ترخیص یا صدور کالا نزد بازرگان باشد، سیستم آسیکودا به سرعت عمل کرده و در جهت توسعه صادرات کالاهای غیرنفتی متمرکز خواهد بود.

■ آیا سیستم آسیکودا روی کالاهای سنتی و صنعتی برنامه‌ریزی‌های جداگانه‌ای باید داشته باشد؟

□ برنامه‌ریزی سیستم آسیکودا روی کالاهای سنتی و صنعتی یکسان است. این سیستم با «کد» کالا و مقررات و بخش‌نامه‌هایی که از سازمان‌های دیگر بر روی کالا تأثیر می‌گذارد، کار دارد.

■ سیستم آسیکودا در کدام کشورها مثبت عمل کرده است؟

□ سیستم آسیکودا در کشورهای درحال توسعه پیاده شده است. بهترین کشوری که از این سیستم بهره‌گیری کرده است، فیلیپین می‌باشد.

■ آسیکودا در کدام گمرکات کشور به ترتیب پیاده می‌شود؟

□ پیاده کردن سیستم آسیکودا در گمرکات پرتراپیکی (پرتردد) در دستور کار گمرک قرار دارد. در صورت تأمین اعتبار لازم، گمرک بندرعباس، غرب تهران، شهریار، بندر امام و بوشهر از گمرکاتی هستند که تا پایان سال ۱۳۷۷ سیستم آسیکودا در آنها پیاده خواهد شد.

■ آیا برای کارکنان گمرکات یادشده آموزش لازم در نظر گرفته شده است؟

□ براساس برنامه‌ریزی بخش گمرکی آسیکودا که بسیار فعال عمل کرده است، کارکنان این گمرکات در سه بخش آشنایی، مقدماتی و پیشرفته آموزش خواهند دید. برای آنکه گمرک مربوطه با کمبود نیروی انسانی مواجه نشود، با یک زمان‌بندی خاص نیروهای این گمرکات به تهران اعزام می‌شوند و آموزش‌های لازم را می‌بینند. در همایش‌های مختلفی که در ارتباط با امکانات آسیکودا و نحوه به کارگیری آن برای مدیران برگزار شده، توضیحات لازم ارایه شده است. این مدیران هم‌اکنون آمادگی لازم را برای به کارگیری سیستم

آسیکودا دارند.

■ در صورت پیاده شدن کامل طرح آسیکودا تا چه حد تشریفات اداری در گمرک از میان برداشته می‌شود؟

□ تجربه نشان داده است تا ۸۰ درصد حجم تشریفات اداری کاهش می‌یابد. توصیه گمرک ایران به تجار این است که حتی‌المقدور به رایانه مجهز شوند و فعالیت‌های گمرکی خود را از طریق رایانه و در ارتباط با سیستم آسیکودا انجام دهند.

■ توصیه‌های شما به تجار برای به کارگیری و استفاده از سیستم آسیکودا چیست؟

□ هم‌اکنون دوره‌های آموزشی برای تجار و حق‌العمل‌کاران در ارتباط با شکل اظهارنامه گمرکی برگزار می‌شود. لازم به ذکر است که شکل اظهارنامه‌های گمرکی در ارتباط با واردات و صادرات به کلی فرق کرده است و در گمرکاتی که آسیکودا به تدریج پیاده می‌شود باید با اظهارنامه‌های جدید آشنا شوند.

در این زمینه برای بازرگانان و حق‌العمل‌کاران دوره‌هایی پیش‌بینی شده است که باید در این دوره‌ها حضور یابند و ضمن آشنایی با قابلیت‌های آسیکودا، چگونگی تکمیل اظهارنامه جدید را آموزش ببینند.

■ آیا حق‌العمل‌کاران در سیستم آسیکودا دارای جایگاه قانونی هستند؟

□ بله، حق‌العمل‌کاران جایگاه قانونی خود را دارند و به وکالت از سوی صاحب کالا، کالای بازرگانان را اظهار و ترخیص می‌کنند.

■ آیا روی آشنایی تجار با سیستم آسیکودا تبلیغ به اندازه کافی شده است؟

□ در گمرک مهرآباد تا به اندازه‌ای تبلیغ شده است. گمرک ایران سعی کرده است قبل از آنکه تبلیغی در این زمینه انجام دهد، سیستم را پیاده کند و پس از پیاده‌سازی موفقیت‌آمیز، تجار را درگیر آن نماید.

■ سیستم آسیکودا بیشتر در اختیار بخش خصوصی قرار می‌گیرد یا بخش دولتی؟

□ در بخش واردات تقسیم‌بندی ویژه‌ای به این صورت انجام گرفته است که در گمرک مهرآباد ابتدا با سازمان‌های دولتی کار خواهد شد. چرا که با اتخاذ این روش، نواقص سیستم حداکثر در طول یک ماه برطرف خواهد شد، آنگاه بخش خصوصی بدون هیچ‌گونه مشکلی به سیستم آسیکودا می‌پیوندد.

